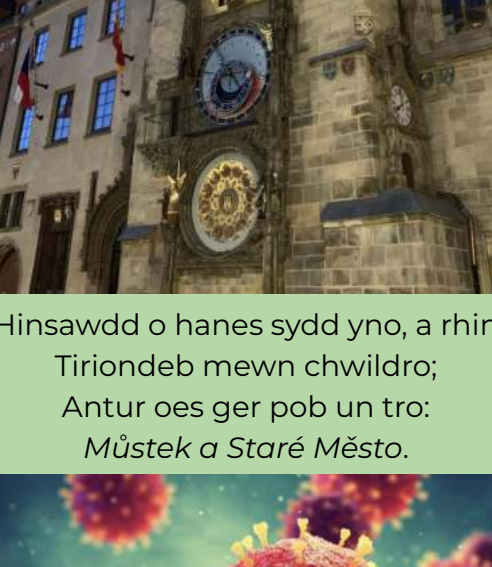

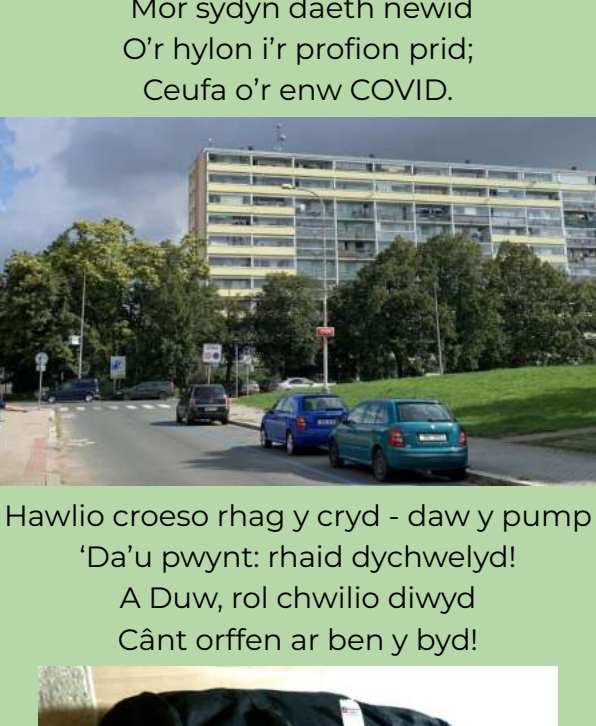
Gwyrth o beth a gwerth y byd - moes hywerth
Maes awyr sy'n symud!
Mi wenwv pob un munud:
Hwra, i Braha mae'n bryd!!

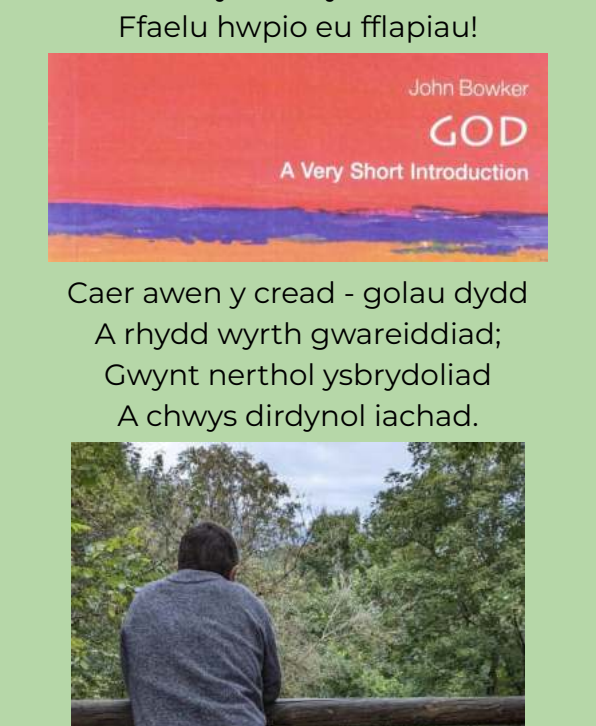
Jako sen, "dobry den" se ddi! - 'Deme
Domů, volá Praha
A láis llawen Božena;
Rhedwn 'nol i'r rodina!

Mawr o foi o Morava - yn gweld gwawr
Gwladgarwch, 'rhen Mucha;
A gwylder dnes i včera;
Tir uwch U Salvátora.

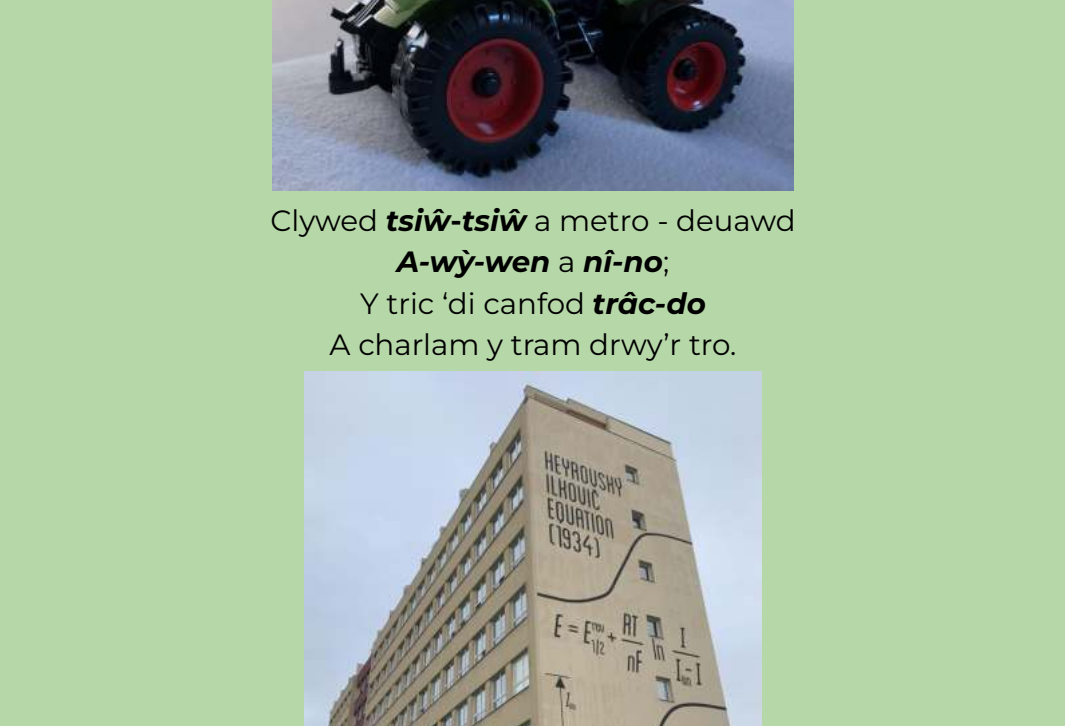
Chwythell creu'r wedd gronellog - fel achos
Efelychiad aelog;
Adfeddhlau ffurfiau'r ffôg,
Rhithiau awdr y rhaith wydrog.

Hinsawdd o hanes sydd yno, a rhin
Tiriondeb mewn chwidol;
Antur oes ger pob un tro:
Mústek a Staré Město.

Am eiliad, bywyd melwid - arswydorn
Mor sydyn daeth newid
O'r hylod i'r profion priod;
Ceufa o'r enw COVID.

Hawlio croeso rhag y cryd - daw y pump
'Da'u pwynt; rhaid dychwelyd!
A Duw, rôl chwiliad diwyd
Cânt offren ar ben y byd!

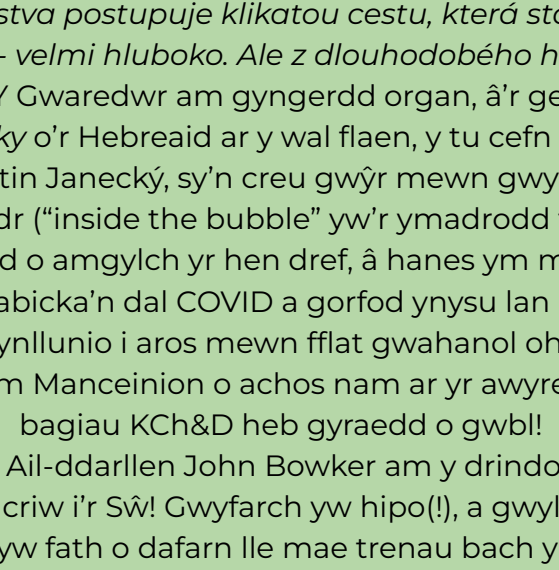
Uniaethom gyda'u teithiau - tro aflan
Bwgan twgyd bagiau,
A brad yr adenydd brau'n
Ffaelu hwpio eu fflapiau!

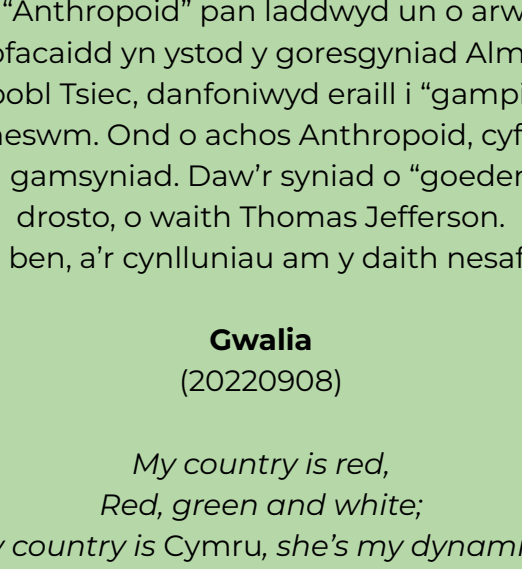
Caer awen y cread - golau dydd
A rhydd wyrth gwarediddiad;
Gwynt nerthol ysbyrdoliad
A chwys dirdynol iachad.

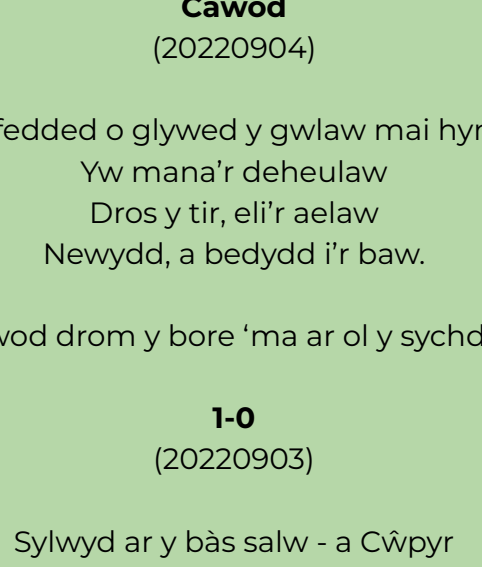
Dŵr gwyfarch, daear gofai, a helffil
Gwylltlliffrâ hen fugail;
Cwrrdd â natur teulu'r tail
Yn hafod yr anifail.

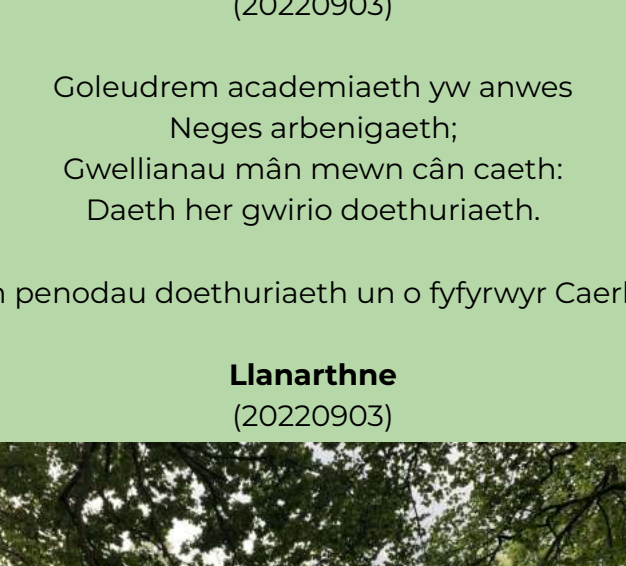
Dewis o amserlen trenau - clodwiw
Yw cludiant ein trydiau;
Peint yw'n cais â'r pwyntiau'n cau
Yn encil awdr y cledrau,

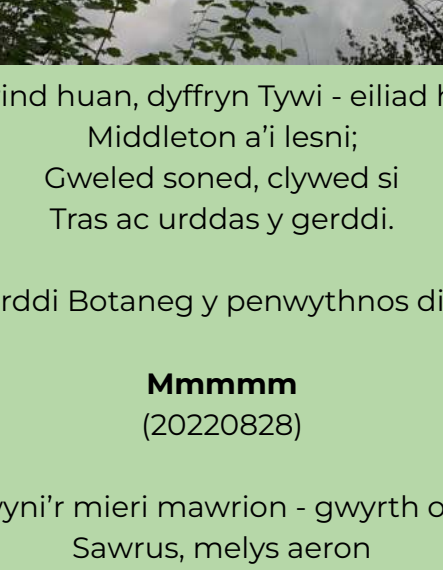
Clywed **tsiŵ-tsiŵ** a metro - deuawd
A-wŷ-wen a nî-no;
Y tric 'di canfod **trac-do**
A charlam y tram drwy'r tro.

Gwyrth gwyddor allwyo'r llu - neidio gwyllt,
Newid gwefr, pelydru
O fynwes dadellfenu
Ar faes cain gwŷr Heyrovský.

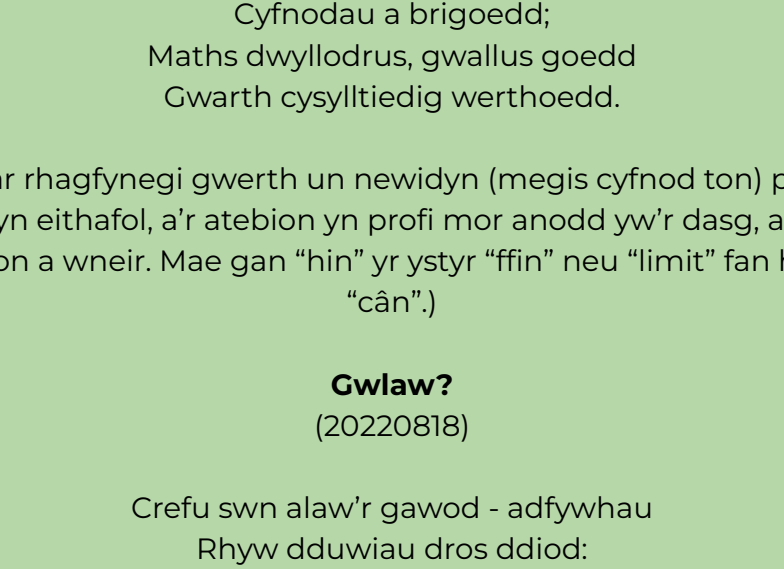
Hin obeithiol y bwthyn - hin cariad
'Rol cyraedd pen tenyn;
Hin acen, iaith a genyn;
Hin y daith sy'n lloni dyn.

Eithriad, ai'r un hen gythrwyn yw un dwl
Sy'n dilyn hen batrwm
Y "teulu" er llygru'r llwm?
Ein gwarth, regina gorthrwm.

Cri cynen, distryw a gwendid - eithr pwn
Anthropoid creu dyndid
O ddifa'r udd, llywydd lliid;
Hwn yw rhudd coeden ryddid.

Cariad oes, co' *rodina* - daw yn dân
Adunol, fel ysfa;
Creu chwangenlen heulwen ha'
Bo'r heol 'nol i Braha.

- (1. Hedfan yn hwylys iawn o Fanceinion i Braha. Dim lle o gwbl i achwyn!
2. Y llinellau cyntaf mwyr neu lai: "Fel breudrwyd, cawn ddweud "Dydd da" - "da ni'n mynd adre", mae Praha'n galw. *Božena* yw enw mam J. Teulu yw *rodina*.
3. Mynd i arddangosfa o waith Mucha, a darllen am y tro cyntaf am ei wladgarwch gynhwysol, ei weledigaeth am rhyddid y bobloedd Slovanidd, a'i arteithio gan y Gestapo cyn ei farwolaeth. Ei eiriau olaf oedd: *Pokrok lidstva postupuje klikatou cestu, která stoupá a klesá - jako teplotní křivka. Stoupá a zase klesá - velmi hluboko. Ale z dlouhodobého hlediska přece jen stoupá. Ještě včera i dnes i na věky o'r Hebreaid am gyngeredd organ, a'r geiriau *Ježíš Kristus, tentýž jest včera i dnes i na věky o'r Hebreaid* ar y wal flaen, y tu cefn i ryw fath o bwlpu.
4. Mynd i arddangosfa Martin Janecský, sy'n creu gwyr mewn gwyr, a'i manylu o'r tu mewn i swigen wydr ("inside the bubble" yw'r ymadrodd technegol).
5. Cerdded o amgylch yr hen dref, â hanes ym mhobman.
6. Babicka'n dal COVID a gorfod ymysu lan lofft.
7. ChkTED yn cynllunio i aros mewn fflat gwahanol oherwydd COVID.
8. T&E yn gorfod ail-lanio ym Manceinion o achos nam ar yr awyren, cyn llwyddo i gyraedd; a bagiau KCh&D heb gyraedd o gwbl!
9. Ail-ddarllen John Bowker am y drindod.
10. Mynd fel criw i'r Sw! Gwyfarch yw hipolli), a gwylltlliffrâ hen fugail!
11. Mynd i gael cinio mewn rhyw fath o dafarn lle mae hanes bach yn cludo'r bwyd a'r diod ar hyd y lle!
12. Iaith D. yn datblygu!
13. Enillodd Jaroslav Heyrovský Wobr Nobel am ei waith electrocemegol. Folecyd yr athrofa, lle bu Z. yn arwain am flynyddoedd ac yn ymchwilio i wrthdrawiaduau rhyng-folecylaidd, a'r oi ol.
14. Treilio'r penwythnos yn y bwthyn yn S., a mynd am dro i weld bedd Z. yn y fynwent pob dydd.
15. Diwrnod claddu brenhines Lloegr. Dynes digon ffeind siwr o fod, ond yn arwain, cynrychioli a chynnal sistem digon ffaithd. Nid oes gobaith gwaredu Prydain o'i hanhegwch cymdeithasol tra bod y teulu brenhinol yn parhau.
16. Mynd i weld cofeb cyrch "Anthropoid" pan laddwyd un o arweinwyr y Natsiaid, Reinhard Heydrich, gan ffylwyr Tsiecolofacaid yn ystod y gorgesgyniad Almeinig - a'r dial erchyll a fu fel canlyniad: lladdwyd 5000 o bobl Tsiec, danfonwyd eraill i "gampiau angau", a dinstriwyd dau bentref yn llwyr heb unrhyw rheswm. Ond o achos Anthropoid, cyfaddefodd Prydain ac eraill bod cytunedd Miwnich wedi bod yn gamsyniad. Daw'r syniad o "goeden ryddid", a'r gwaged a dywalltir drosto, o waith Thomas Jefferson.
17. Y gwyliau'n dod i ben, a'r cynlluniau am y daith nesaf eisioes ar y gweyll.)*

Gwallia
(20220908)

*My country is red,
Red, green and white;
My country is Cymru, she's my dynamite!
Through thick and thin,
Through day and night
She's beside me shining bright,
Red, green and white ...
Red, green and white ...*

(I alaw intrada *Scenes from an Italian Restaurant*, gan Billy Joel.)

Cawod
(20220904)

Rhyfedded o glywed y gwlaw mai hynod
Yw mana'r deheulaw
Dros y tir, eli'r aelaw
Newydd, a bedydd i'r barw.

(Cawod drom y bore 'ma ar ol y sychder.)

1-0
(20220903)

Sylwyd ar y bäs sawn - a Cŵpyr
Yn cipio yn hwnw!
Un eiliad i greu elw:
Derbyniodd, rhwyddodd Pirw!

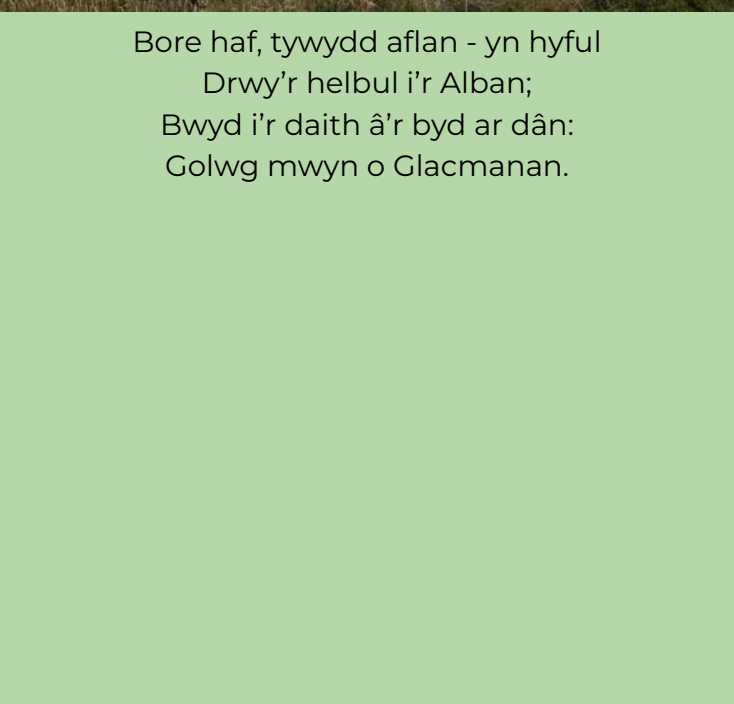
(Joël Piroe yn derbyn pas Oli Cooper i sgorio'r gôl enillodd y gêm heddiw; buddugoliaeth cyntaf y Swans gartref yn y tymor newydd.)

GerYCopa
(20220903)

Goleudrem academiaeth yw anwes
Neges arbenigaeth;
Gwellianau mân mewn cân caeth:
Daeth her gwirio doethuriaeth.

(Darllen penodau doethuriaeth un o fyfyrwyr Caerhirfryn.)

Llanarthne
(20220903)

Ffrind huan, dyffryn Tywi - eiliad haf
Middleton a'i lesni;
Gweled soned, clywed si
Tras ac urddas y gerddi.

(Yn y Gerddi Botaneg y penwythnos diwethaf.)

Mmmmm
(20220828)

Llwyni'r mieri mawrion - gwyrrth o lys
Sawrus, melys aerion
Suddog fana'r heulfa hon:
Mor dew yw'r mwya'r duon!

(Llwythi o fwyar ar y mynydd y bore 'ma.)

Britni&CElton
(20220828)

D'aberth, byw ar y dibyn a fagwyd
Yn Las Vegas wrthun;
Tor dy rhwym, cliria'th dwymyn,
Cei fy ngofal, Dai Fi'n Dynn.

(Anodd peidio teimlo dros Britni S ar gyhoeddi fersiwn newydd o "Hold me closer" "da Elton J.)

YrArall
(20220821)

Rho dy law'n fy llaw, daw deall - dysgwn
Gyd-essyn uwch anghall;
Coelia frawd, er gwawd, er gwall:
Yr her yw caru'r Arall.

(Ail-ddarllen llyfr John Bowker: "God: a very short introduction" sy'n plethu'r ddadl resymegol (bod bodolaeth Duw yn gystal os nad yn well esboniad i'n bodolaeth ni ag unrhyw ddadl arall), a'r ddadl gymdeithasol-bron yn seiliedig ar esblygiad moesoldeb, tegwch a chydraddoldeb dros y canrifoedd. A meddwl o'r newydd am yr adnod "Câr yr Arglwydd dy Ddau" a'th holl galon ac a'th holl enaid ac a'th holl feddwl.")

E(Y|P(X)=p)
(20220820)

Haprrwydd tŷr ym mŷr y moroedd - hin awd
Cyfnodau a brigoedd;
Maths dwyllodrus, gwallus goedd
Gwarth cysylltiedig werthoedd.

(Gwneud prosiect ar rhagfyrnegi gwerth un newidyn (megis cyfnod ton) pan fo newidyn arall (megis maint y brig) yn eithafol, a'r atebion yn profi mor anodd yw'r dasg, a pha mor amheus yw rhai o'r amcangyfrifion a weir. Mae gan "hin" yr ystyr "ffin" neu "limit" fan hyn, ac "awd" yr ystyr "cân".)

Gwlaw?
(20220818)

Crefu swn alaw'r gawod - adfywhau
Rhwy dduwiau dros ddiod!
Ddw i wella'r hen drallo!
Eiliad o ddyfriad i ddod?

(Braidd dim gwlaw am oesoedd bellach; swn estron diferion ar do'r ty haul!)

CristionogaethDigrwydd
(20220814)

Duw ystyr yn y distaw berffeddon,
Awg estron ei gyflaw;
Cof elwig y cyfalaw
Yw'n byd, tyst o'r drud tu draw.

(Darllen am Bonhoeffer eto, y Cristion digrwydd: "Duw yw'r tu hwnt yng nghanol bywyd".)

Cyd-chwarae
(20220813)

Twrw hectig y tractor yn gori
Grym geiriau a gwyddor;
A doniau sŵn deinector
Yw nod actif mab doctor.

(D. yn dechrau siarad a deall go iawn.)

Benilech
(20220813)

Lle'r haf, twymaf y tymor - nefyn hin
Hafan hwy! ac angor;
Nawd o donau diodor,
Llais y lli, mini glan môr.

(Yn y môr ym Menilech.)

YrHarddaf
(20220807)

Rhyfeddod uwch rhosod yr ardd yw'r Un
A rana'n ddiwahardd,
A hanfod tyst yr henfardd
Mai Efe yw'r mwyaf hardd.

(Gweld y benill "Cof am y cyfiawn Iesu" gan William Lewis Llangloffan ar gareg fedd yn Llangwyrth.)

Neithiwr
(20220807)

Swper â hin soprano seiniog lais
Yn y glas 'rol llwyddo;
Machlud llon a gwirion go'
Erys acw'n Broseco!

(Dathlu gyda L, A, M, J a T.)

Gweld
(20220806)

Unig her y person call - gweld i'r byw:
Dyn ai Duw yw'n deall?
Meidrol gur ein gwŷr eu gwall,
A'n gwir yw'r Unig Arall.

(Pryd o'r diwedd rŷn ni'n mynd i gallio?)

YrAnheilwng
(20220805)

Er ein gwing, ysa ddringo - hen elyn
Â'i etholaeth walgo'n
Crefu malais, trais pob tro:
Onid hyll Tôri'n twyllo?

(Gwir nid yw Trŷs na Swnac yn deilwng o swydd gyhoeddus fel prifweinidog.)

LLL
(20220804)

Elân fel Adelina, anel uwch
Ms Lan Lofft; tlws goffa
I lais ein hanwyli Lisa
Peri hud â'i hopera.

(L yn enill cystadleuaeth Rhuban Glas Osborne Roberts.)

YBrifwyl
(20220731)

Beth am ddileu cystadleuon? Daw'n hwyli,
Dwedwn i, wrth ddawnsio'n
Odlau llesiau Rhuthun llon:
Llesiau gorau Tregaron!

(Eisteddfod yn Nhregaron. Canu "Dirait on" (sef "Dwedwn i") o farddoniaeth Rilke, a "Fe gawn ddawnsio" i dôn Eric Jones. Mae angen cael gwared â chystadlu'n gyfangwbl, a throir cyfan yn gyngerdod o safon.)

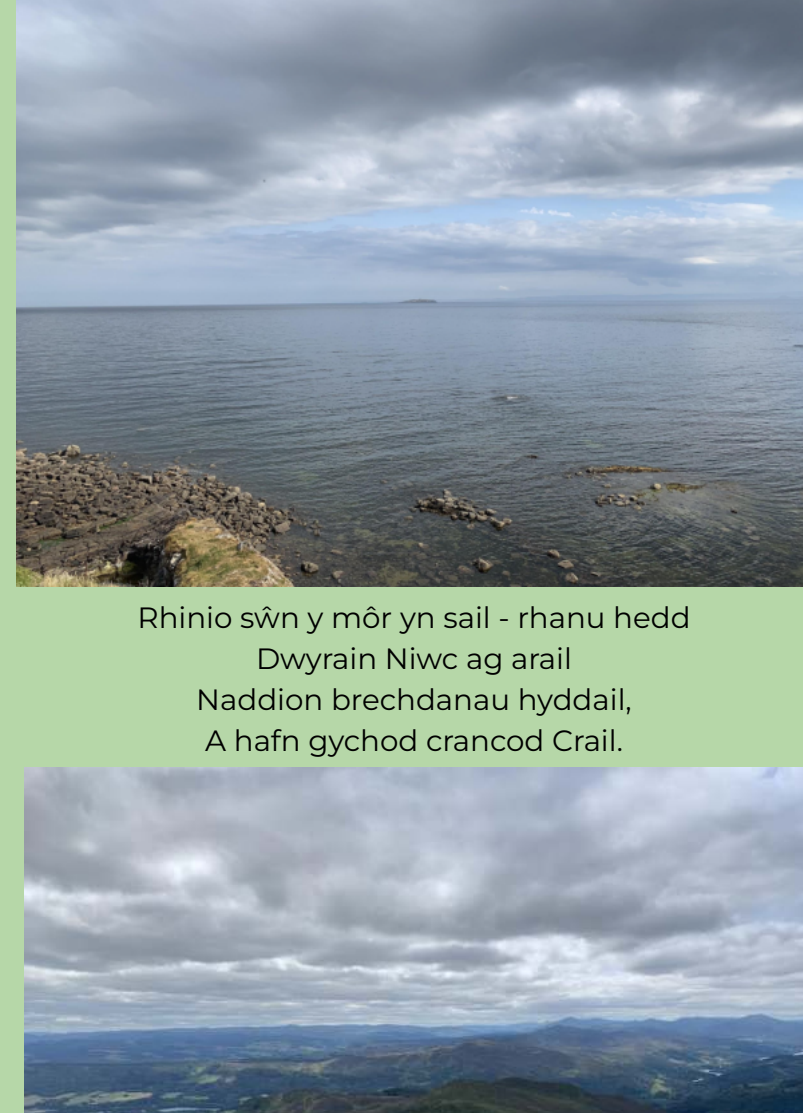
Anochel
(20220728)

Brecsitaidd lid, COVID, cad - mae doethion
Cymdeithas yn dirmad
Yn awr, mai i lawr yr â'r wlad
I wisgo racs dirwasgiad.

(Dirwasgiad i'w weld yn anochel erbyn hyn, yn para i mewn i 2024 siwr o fod.)

Auchermuchty
(20220719-23)

Bore haf, tywydd aflan - yn hyful
Drwy'r helbul i'r Alban;
Bwyd i'r daith â'r byd ar dân:
Golwg mwyn o Glacmnanan.

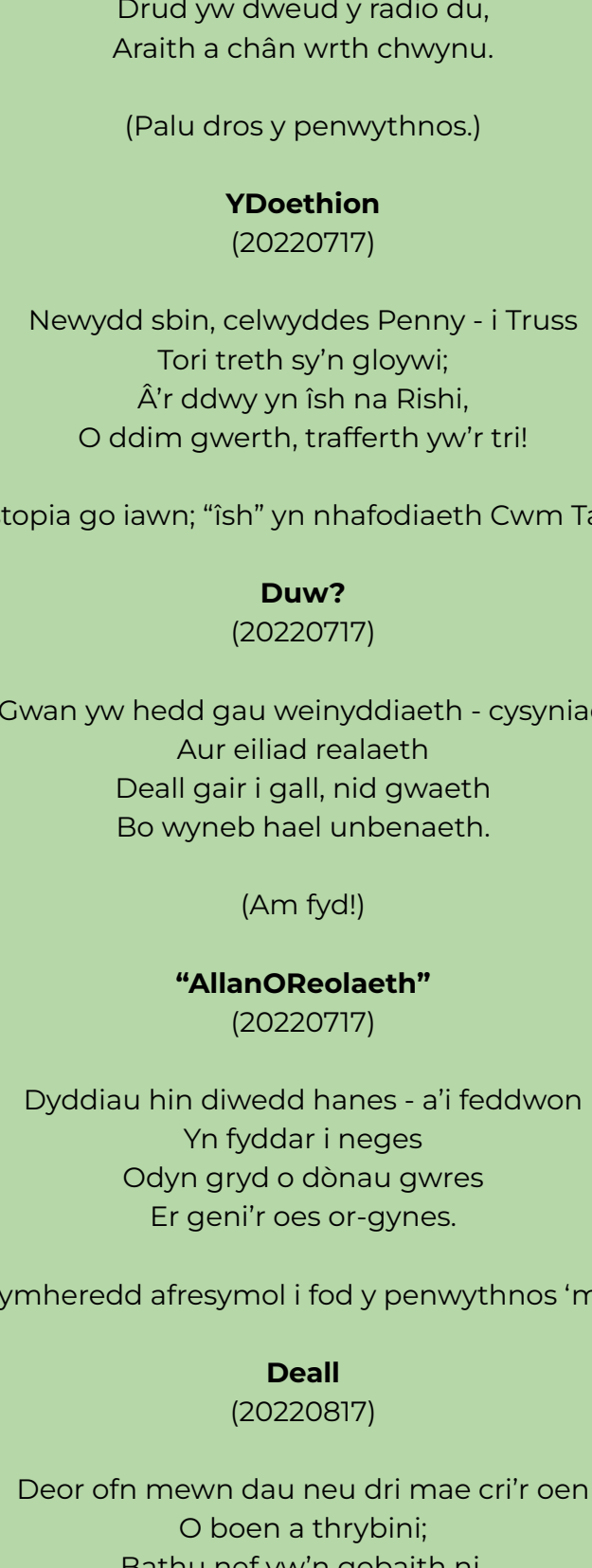
Rhinio sw'n y môr yn sail - rhanu hedd
Dwyrain Niwc ag arail
Naddion brechdanau hyddail,
A hafn gychoch crancod Crail.

I encil Loch Ffascali - i Fwlan
Felys, ac i fyny;
Oedi'm Mhen Y Fraci fry,
Tal yw achres Pitlochry.

Gollwng pac lawr yn Fâclan - bron hanes
Brenhinol tras Ninian;
Os am arial brîr Alban,
Tysni Gwâl Mispî 'di'r man.

Yn ol awn, hyd y lonydd - hel heol
Owen y sosialydd;
Cawn undod rhwng bod a budd
Yn awen Lanarc Newydd.

(Teithio i Ffeiff yn y gwres mawr. Mynd i "Crail", sef "caer y graig" neu debyg yn y Gymraeg - a chael "salad" a fachnatwyd fel "dail" gyda'n brechdanau i ginio. Wedyn mynd i Bitlochry, a cherdded i Ben Y Vrackie, ac i Fâclan (Falkland, ger Auchtermuchty) a cherdded llwybr Mispie Den. A galw yn Lanarc Newydd - lle bu Robert Owen yn weithgar - ar y ffordd adre.)

371C

(20220718)

Rhyfedd dymheredd ar waith - cawn gallio
Cyn gollï pob gobaith?
Neges hyll yw tri-deg saith
Am hurtwch fflamiau artaith!

(Record i Gymru boeni amdano: tymheredd o 371C ym Mhenarlwg, y record blaenorol oedd 35.2C ym Mhenarlwg yn 1990. Torwyd yr hen record mewn sawl man ar hyd a lled Cymru heddiw hefyd.)

Gwranddo

(20220717)

Addysg bardd, gardd i'w harddu - ond ornest
Yw diwrnod o balu!
Drud yw dweud y radio du,
Araith a chân wrth chwynu.

(Palu dros y penwythnos.)

YDoethion

(20220717)

Newydd sbin, celwyddes Penny - i Truss
Tori treth sy'n gloywi;
Âr ddwy yn ish na Rishi,
O ddir gwerth, trafferth yw'r trî!

(Distopia go iawn; "ish" yn nhafodiaeth Cwm Tawe.)

Duw?

(20220717)

Gwan yw hedd gau weinyddiaeth - cysyniad
Aur eiliad realaeth
Deall gair i gall, nid gwaeth
Bo wyneb hael unbenaeth.

(Am fydd!)

"AllanOREolaeth"

(20220717)

Dyddiau hin diwedd hanes - a'i feddwon
Yn fyddar i neges
Odyn gryd o donau gwres
Er geni'r oes or-gynes.

(Tymheredd afresymol i fod y penwythnos 'ma.)

Deall

(20220817)

Deor ofn mewn dau neu dri mae cri'r oen
O boen a thrybini;
Bathu nef yw'n gobaith ni,
Yn rnyddod gwaddod gweddi.

(Tybed caiff y ddynoliaeth ddeall, un diwrnod? Neu hwyrach bod 'na ddim byd i'w ddeall?)

32-29a12-13

(20220711)

Gêm un: dechrau slic try'n rhicoc - picil
Â'u pac yn creu hafoc!
Gêm dau: rhoi'r ing i'r Sbringboc
Yn siwr, gan greu diawl o sioc!

(Siarad 'da JG drws nesa' heno am y rygbi. Cymru'n maeddu De Affrica yn Ne Affrica am y tro cyntaf erioed, yn yr ail brawf, ar ol dod mor agos yn y prawf cyntaf.)

GwaredDa

(20220709)

Cwypw diegwyddor Foris,
Gwas sor ag uchelgais is,
At gau-newyddu tafly dis - aflan,
Dieflig yw'r dewis.

(Diwedd y troli siopa, mwyr neu lai, gobeithiol!)

Llundain

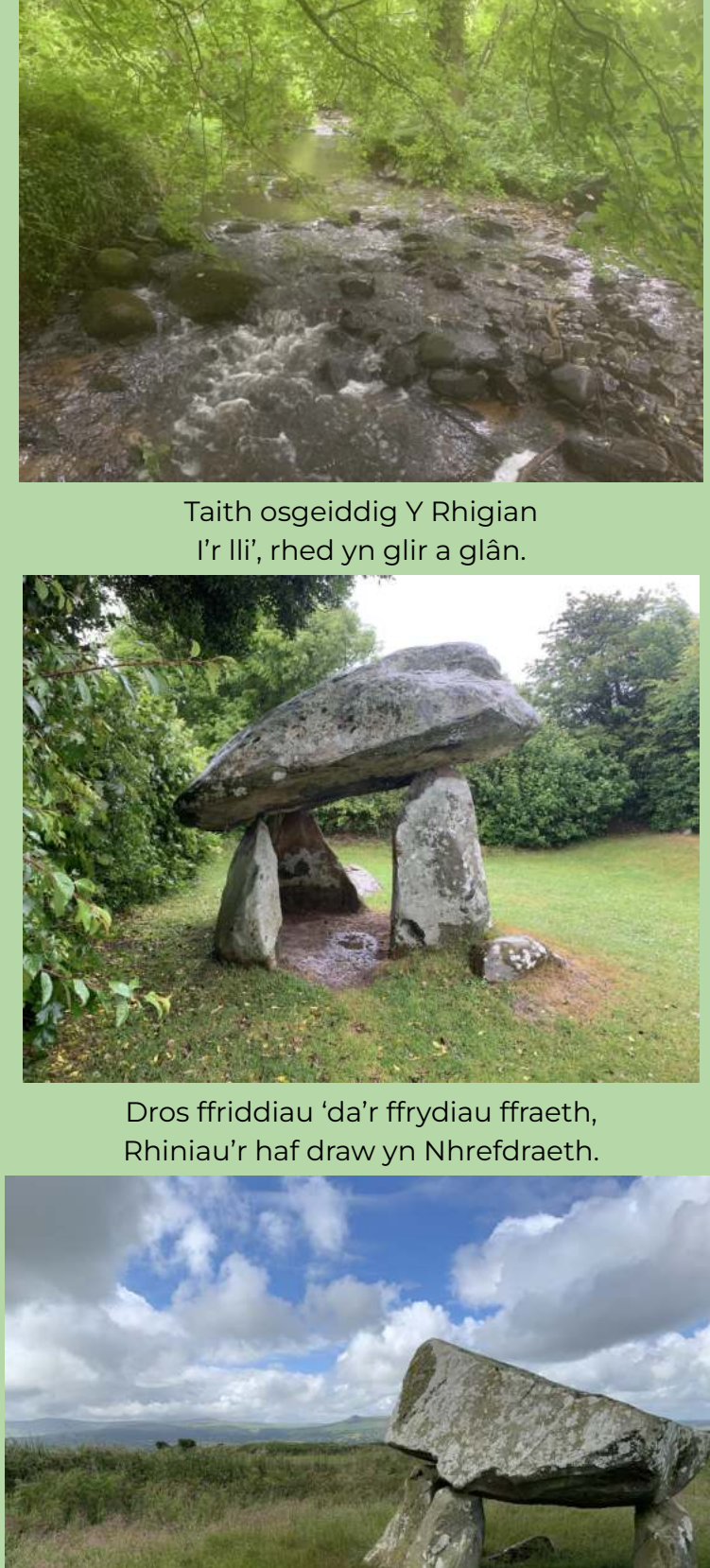
(20220709)

Ar y brig ym mhragdy'r brain - yn nhrwr
Cwmwr siwtiau cywraîn;
Blas trallod dyn 'di Llundain,
Arogl troeth y coeth a'r cain.

(Yn Llundain am y tro cyntaf ers cyn COFID. Cyffro o fod yno, ond teimlad ar yr pryd fod 'na rhywbeth mawr o'i le.)

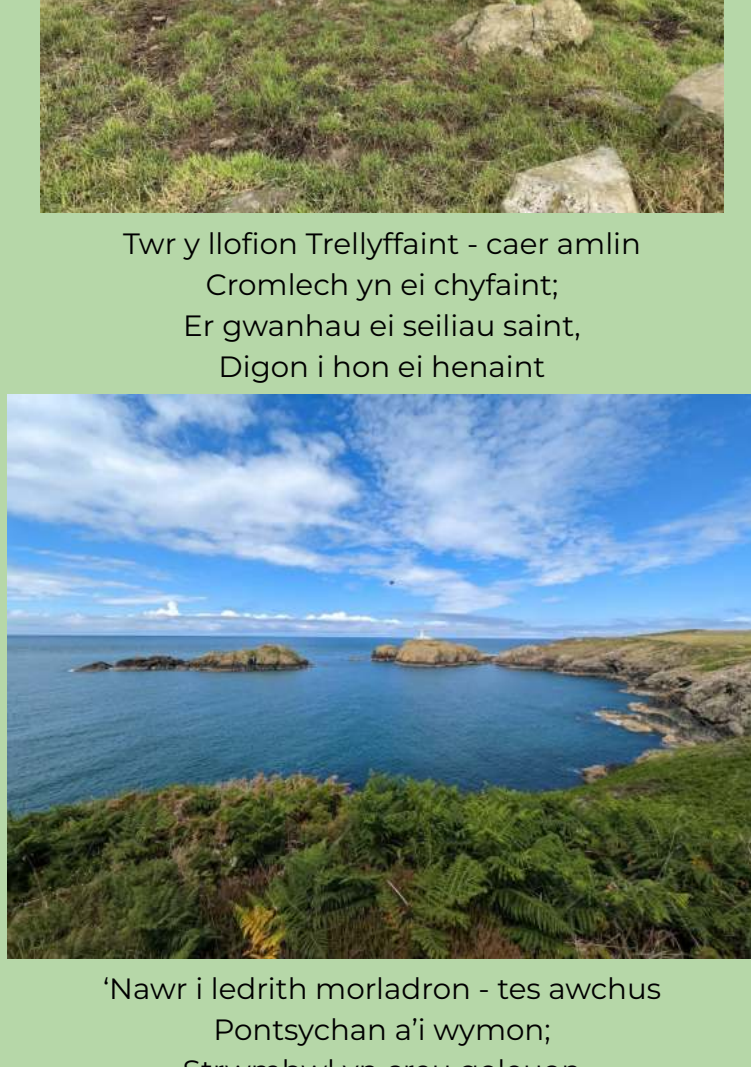
Penfro

(20220625-0703)

Dyma wynfyd penyd per - gwyll unig
Llanaidd a bodlonder
Oedi'n syn o dan y ser,
Hwn yw nefoedd Nanhyfer.

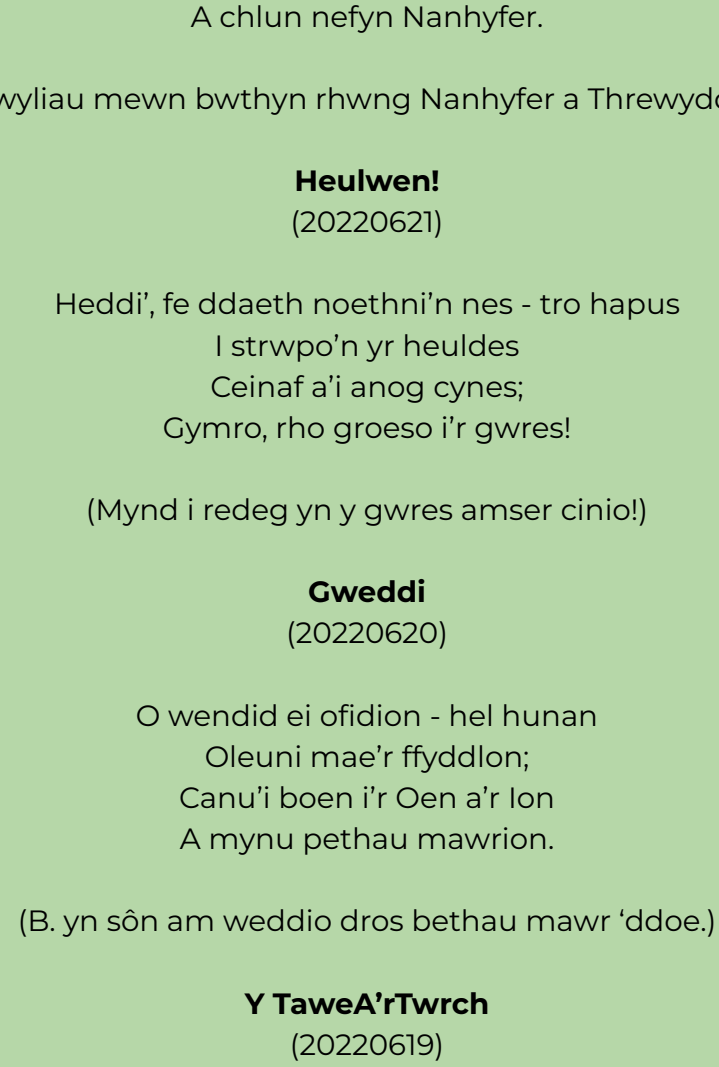
Dilyn cyron y lonydd, ciliau hedd
Y cloddiau, ar drywydd
Heol Trefaes Canol gudd
Ac oedi am gawodydd.

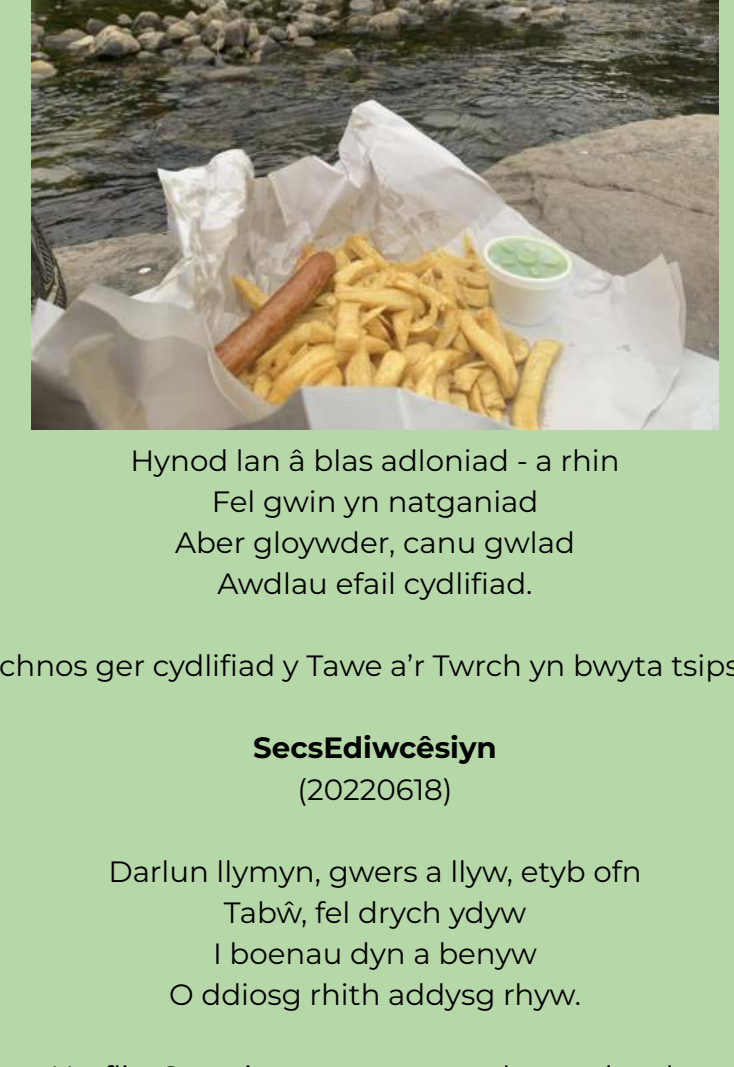
'Stormydd rhuog bu'n hogi hin y din
Denus uwch y weigi;
Tonog gais trodd llais y lli'
Yn englyn i Garn Ingli.

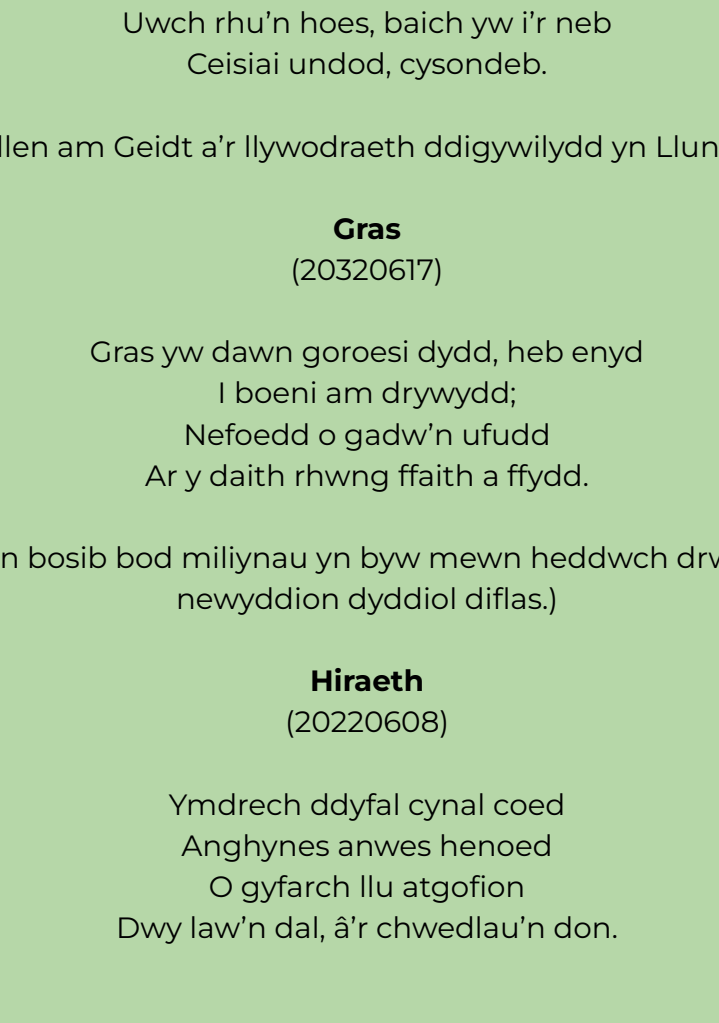
Gwarchodol fyd crud y Crwys - fel englyn
Rhaglun Cwm yr Eglwys;
Eiliad ar fin paradwys
Yw llwybr hoen ger y lli' brwys.

Dyma'n craidd, nefolaidd fan - llanw, thrai,
Cofiai am y cyfan;
Ein hynt fel y gwynt yn gân
Ar wefus Pentre Ifan.

Os am drafael, gafaelog yw hwylo
Hyd hewlydd tra-throelloig;
Cer i weld y troen crog
O'r waun lawr i Langranog.

'Da'r rhiw, o nodau'r awel - ac wedyn
I'r goedwig yn dawel
I gyfarth y cymarch cel
A dreiddia i Drowyddel.

Ger y wig, orig aerwr, er garwed
Drwg oerwynt a'i ffwstwr,
Gorau dydd sydd ger y dwr,
Cei wybod ym Mae Ceibwr.

Taith osgeddig Y Rhigian
I'r lli', rhed yn glir a glân.

Dros ffriddiau 'da'r ffrydiau ffraeth,
Rhiniau'r haf draw yn Nhrefdraeth.

Rhyw afael, perthyn rhyfedd - natur uwch
Pant y Rhug, ymgeledd
Ac argyhoedd oesoedd hedd,
Arwybod Llech y Drybedd.

Tw'r y llofion Trelyffaint - caer amlin
Cromlech yn ei chyfaint;
Er gwanhau ei seiliau saint,
Digon i hon ei henaint

'Nawr i ledrieth morladron - tes awchus
Pontyschan a'i wymon;
Strwrnblw yn creu goleuon
I'r ddau gun, y dyn a'r don;

P'hawn i fwynhau llwybrau'r llyr - hyd wegil
Ceredigion ddifyr,
Dilyn ol cefnforol fur
Ym Mwnt â blas am antur.

Cnawdol lith y cendelaethau - hafnau
Eu cofnod, twmpathau
Trig-olion, cylchoedd brywsion brau
Cor eigion Pen Y Crugiau.

Byd y morlo, Penfro per - rhod llwliau'r
Dylluan, a gloywder
Y saint, y llechi a'r ser,
A chilun nefyn Nanhyfer.

(Gwyliau mewn bwthyn rhwng Nanhyfer a Threwyddel.)

Heulwen!

(20220621)

Heddi', fe ddaeth noethni'n nes - tro hapus
I strwpo'n yr heuldes
Ceisaf a'i anog cynes;
Cymro, rho groeso i'r gwres!

(Mynd i redeg yn y gwres amser cinio!)

Gweddi

(20220620)

O wendid ei ofidion - hel hunan
Oleuni mae'r ffyddlon;
Canu'i boen i'r Oen a'r Ion
A mynu pethau mawrion.

(B. yn sôn am weddio dros bethau mawr 'ddoe.)

Y TaweA'rTwrch

(20220619)

Hynod lan â blas adloniad - a rhin
Fel gwin yn natganiad
Aber gloywder, canu gwlad
Awdlau efail cydlifiad.

(Eistedd echnos ger cydlifiad y Tawe a'r Twrch yn bwyta tsips. Nefoedd.)

SecsEdiwcsësyn

(20220618)

Darlun llymyn, gwera i llyw, etyb ofn
Tabw, fel drych ydyw
I boenau dyn a benyw
O ddiosg rhith addysg rhyw.

(Gorffen gwylïo'r gyfres ar Netflix. Cymaint o negeseuon dwys, a hwyl, ag actorion ifainc gwych! A Gillian Anderson!)

Moes

(20220618)

lldio i anghydraddoldeb yw bai
Pob un mynï fodlondeb;
Uwch rhu'n hoes, baich yw i'r neb
Ceisiai undod, cyswondeb.

(Darlen am Geidt a'r llywodraeth ddigwylydd yn Llundain.)

Gras

(20320617)

Gras yw dawn goroesi dydd, heb enyd
I boeni am drywydd;
Nefoedd o gadw'n ufudd
Ar y daith rhwng faith a ffydd.

(Ffordd yn y byd maen bosib bod miliynau yn byw mewn heddwch drwy'r byd, er gwaethaf y newyddion dyddiol diflas.)

Hiraeth

(20220608)

Ymdrech ddyfal cynal coed
Anghynges anwes henoed
O gyfarch llu atgofion
Dwy law'n dal, â'r chwedlau'n don.

Rhanu sawr o'r un seren
Hwsaidd, dau braidd o'r hen bren;
Disgleirdeb puwr llyw'r lleuad,
A breuddwydion meillion mad.

Ein hynodiaeth yn nodrefni
A grwnach dwy gilfach gefn;
Tiriondeb, undeb drwy iaith,
Nerth ac aberth, a gobaieth.

Er cnawd, er ffawd a ffwdan,
Mae'n fwyn mewn mwy nag un man.

(Gadael tŷ B. ym Mhraha am y bwthyn, a theimlo hiraeth.)

211-148
(20220607)

Blin pob Tōri'n moelyd dis - yn dial
Yn dawel â'i ddewis;
Llygredig rheithgor Boris
Degoes, ni chwymp moes dim is.

(Y celwyddwr BJ yn enill pleidlais o ddiffyg hyder, a cholli ei blaid ar yr un pryd.)

1-0
(20220607)

'Nawr curo ofn, herio cryd - herio criw'r
Wcrain, cewri'r ysbdy;
Dal yn dynn, naw deg munud
I wŷr y bêl guro'i byd.

(Cymru'n maeddu'r Wcrain, er gwaethaf y teimladau cymysg.)

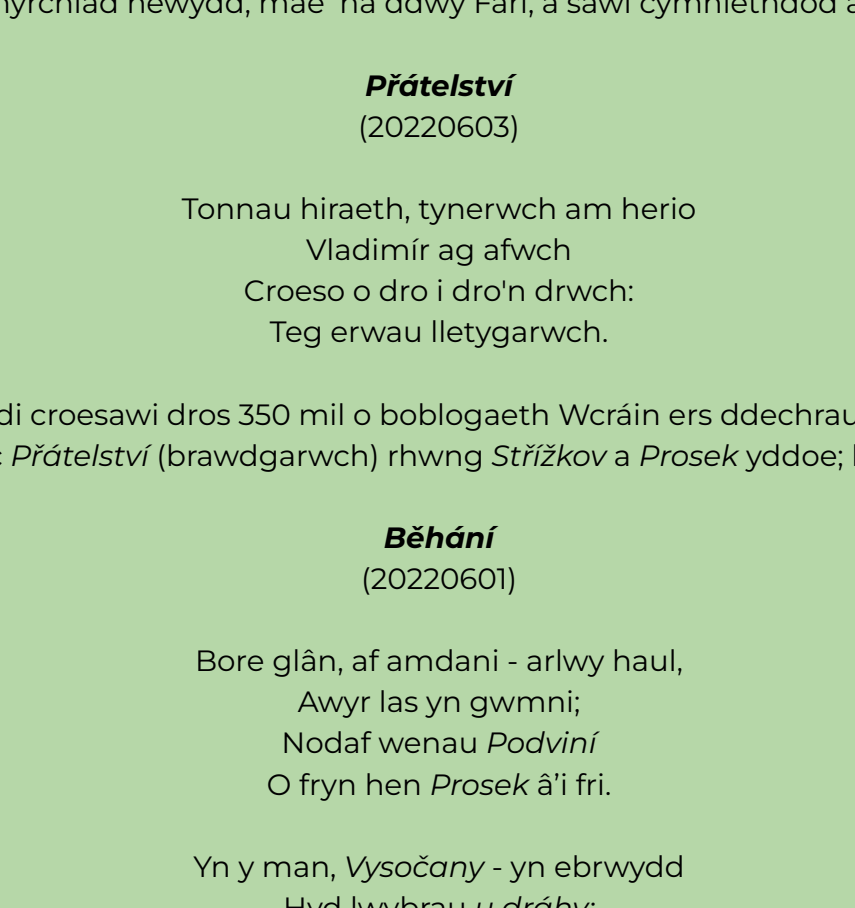
Kozi Hrádek
(20220606)

Awydd am y crefydd craidd - a ffynon
Ton cyn-Brotestanoidd;
Unol brawf gwerinol braidd
Goruchaf foes, oes Hwsaidd.

(Ymweld ag un o gadarnleoedd Jan Hus a'i ddilynwy'r tua 1400.)

Výlet
(20220604-05)

Ein gorchwyl mynd i gyrchu - hoen 'di cân
Llund car yn parablu
Hoff geccni' cwmni cu,
Awchwn am Jižní Čechy.

Â chynau hwyl ym *Mechyně*, rhodio'i
Gozi Hrádek, siwrne
Is tyrau *Konopiště*,
'Da *Šárka* a *Libuše*.

(Ym *Mechyně* gyda A, B, E a J. Bwyd ar y ffordd yn *Nhabor*. Ymweld â theulu Kva. (J, J a P) yn gyntaf, wedyn â theulu Kal. (J, L, P, P, R, R). Bwyta gormod! Cysgu'r nos ger *Tábor*, wedyn ymweld â *Kozi Hrádek*, *Milevsko* a *Konopiště* cyn troi am adre. Dwy ddynes ddychmygol yn hanes sefydlu'r genedl! Tsiec oedd *Šárka* a *Libuše* - mae cerffuriau ohonynt yng ngerddi *Vyšehrad*. Wedi treiglo geiriau Tsieceg eto; mae'n teimlo'n fwy naturiol!)

ProdanáNevěsta
(20220603)

Jeník â nod: priodi - ac atsein
'Rhen *Cecak* yn corddi;
Newydd nydd a'n drysodd ni:
On forwyn, ond dwy Fari!!!

(Mynd i weld cynhyrchiad newydd o *Prodaná Nevěsta* (y forwyn briodas a werthwyd, gan Smetana) neithiwr, yn y Národní Divadlo (y Theatr Genedlaethol). Mae'r dehongliad wedi corddi'r dyfroedd yn Mhaha - rhai yn bwian, eraill yn boeddio *Bravo!* Andros o hwyl! *Jeník* sy'n priodi *Maruška* (sef Mari i'r Cymry). *Kecak* (y trefnydd priodasau, â'r gair *Kecak* yn meddwl "dyn sy'n malu awyr" yn Tsieceg, ynghenir fel "Cetsac" yn y Gymraeg) sydd fod i drefnu popeth. Ond yn y cynhyrchiad newydd, mae "na ddwy Fari, a sawl cymhlethdod arall!!!)

Přátelství
(20220603)

Tonnau hiraeth, tynerwch am herio
Vladimír ag afwch
Croeso o dro i dro'n drwch:
Teg erwau lletyggarwch.

(Y veriniaeth wedi croesawi dros 350 mil o boblogaeth Wcráin ers ddechrau'r rhyfel. Ymweld â pharc *Přátelství* (brawdgarwch) rhwng *Střížkov* a *Prosek* yddoe; hyfryd.)

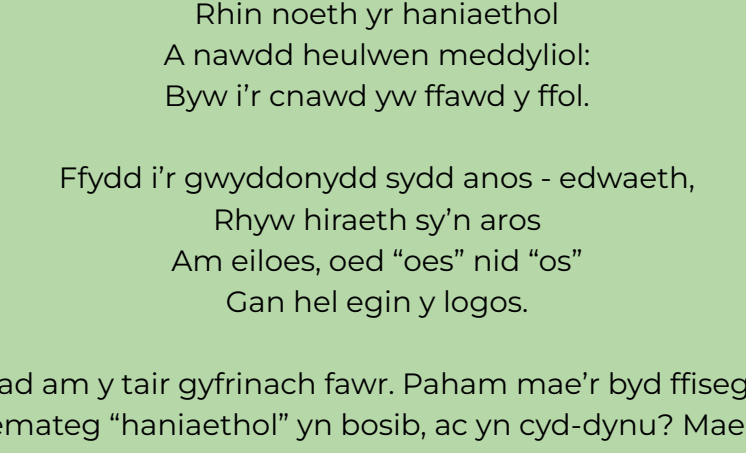
Běhání
(20220601)

Bore glân, af amdani - arlwy haul,
Awyr las yn gwmni;
Nodaf wenau *Podvíní*
O fryn hen *Prosek* â'i fri.

Yn y man, *Vysočany* - yn ebrwydd
Hyd lwybrau *u dráhy*;
Ond yn ol rhaid anelu,
I fron clogwyn *Prosek* fry.

(Rhedeg o *Střížkov* i lawr y bryn i *Vysočany* ger llywyr y *bobslei*, ar hyd *Park Podvíní* ac yn ol drwy hen *Střížkov*.)

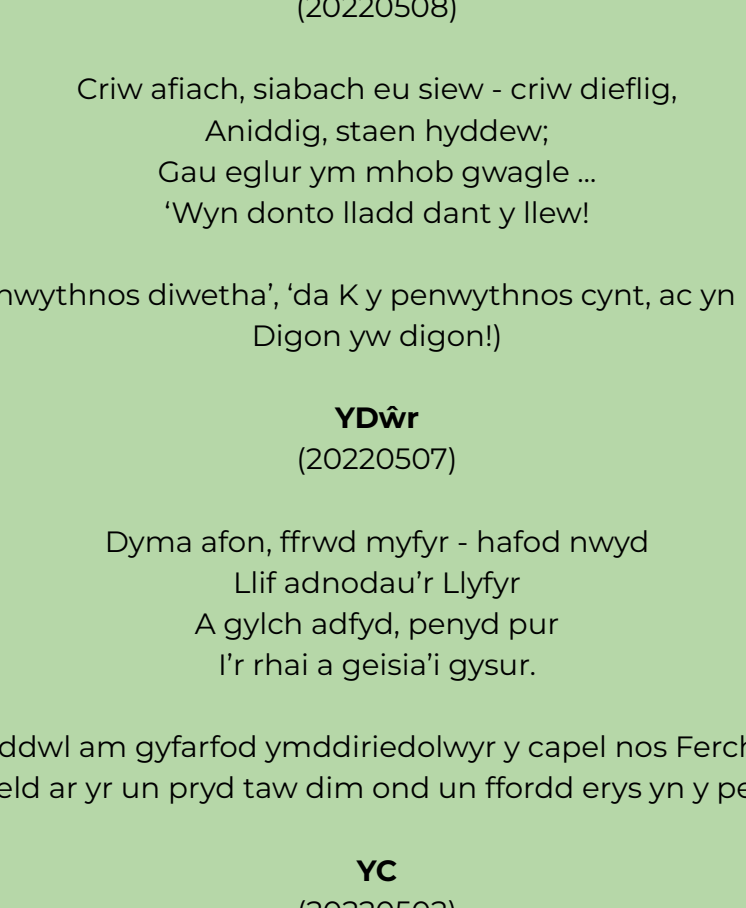
VeMěstě
(20220531)

Procházet unwaith eto - crwydro craidd
Euraid *Pražské jaro*;
Dylad treftad ar bob tro
I'r *most* o *Staré Město*.

(Cerdded yddoe gydag El. a J. am goffi a theisen yng nghaffi Světozor! Ystyr *procházet* yw "mynd am dro", *Pražské jaro* yw "Gwanwyn Praha", "y most yw "pont", sef Pont Siôr, a *Staré Město* yw'r "hen dref".)

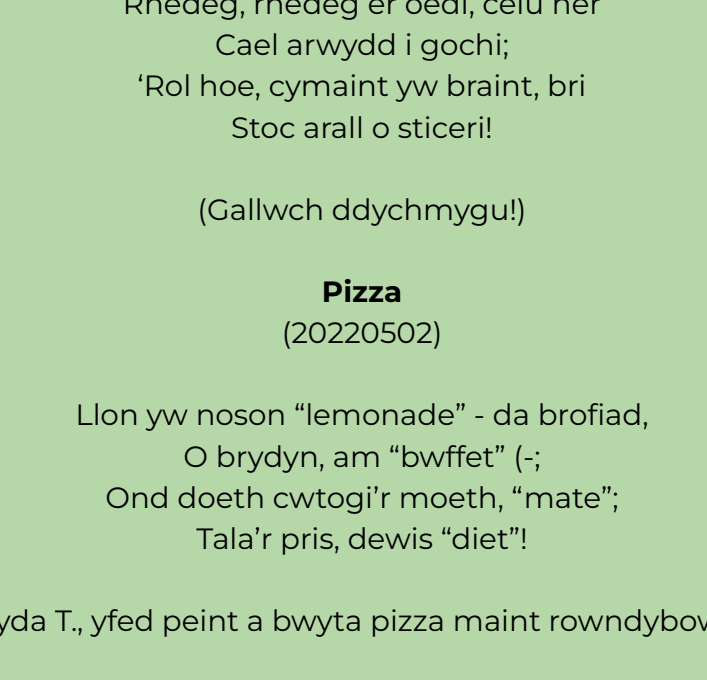
JeštěJednou
(20220530)

Ail-godi mae bri hen Braha'n rhodwydd
I'w rhedeg yng nghyngan,
Rhythmau ac odiau'r goedlan
Glyd, ym myd yr adar mân.

(Diwrnod cyntaf ym Mhaha. Mynd i redeg o glych coedlanau hen *Střížkov*, â'r adar yn eu hwyliâu.)

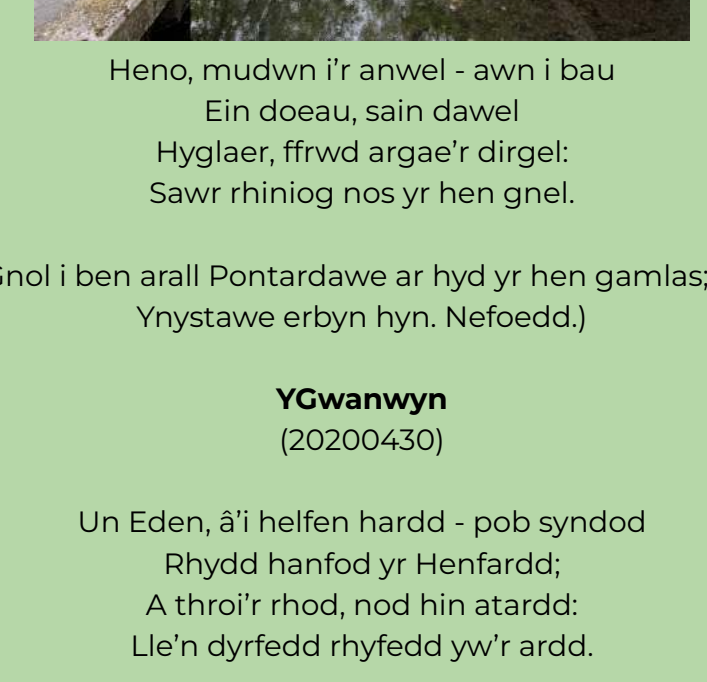
Cestování
(20220529)

Eto i bau'r *autobahn* - o yru
Dros Ewrop yn gyfan,
Hynod aes cysgod *Jasan*,
Eli oes yw'n *Skrivaň* lân.

(Mynd i'r maes awyr ym Easynet yn erbyn 9.30yb dydd llun. Mynd drwy'r ciwiau i crash. Bron â mynd i mewn i'r awyren, ag EasyJet yn canysio pobeth oherwydd rhyw "system crash". Aros am oesoedd i gael mynd nol drwy "passport control", a nol bagiau. Wedyn T yn dod i fynd â ni adref. Cyraedd gartref am 6yh. Ag anogaeth T a K, bwcio Eurotunnel, am 1.30yb dydd Gwener. Codi am 6yb, dal tren 7.20yb. Gyru drwy'r dydd drwy Ffrainc, Belg a'r Almaen i'r Weriniaeth Tsiec. Cyraedd y Weriniaeth am 7.30yh, a'r bwthyn yn *Skrivaň* am 9.15yh!! Roedd wirioneddol yn hwyl.)

Gregynog
(20220527)

Araith ar daith dwy-ieithog hyd lwybrau
Y doeau blodeuog
I ardd Gwalia, gyda'r gog,
I ganu yng Ngregynog.

(Rhoi sgwrs yn y Gymraeg a'r Saesneg yng Ngregynog dydd Mawrth ar eithafon a synhwyro o bell.)

Melyn
(20220522)

Enyd aur yng nghalon dyn rhydd heulwen
Ar ddolydd y dyffryn;
Ar goedd mae'r miloedd melyn
Godidog, llathrog eu llun.

(Blodau meny'n yn eu hanterth.)

YDrindod
(20220514-19)

Amau tyrau'r materol - gweld mai doeth
Rhin noeth yr haniaethol
A nawdd yw'n meddwl i'floi:
Byw i'r cnawd yw ffawd y ffol.

Ffydd i'r gwyddonydd sydd anos - edwaeth,
Rhyw hiraeth sy'n aros
Am eiloes, oed "oes" nid "os"
Gan hel egin y logos.

(Roger Penrose yn siarad am y tair gyfrinach fawr. Paham mae'r byd ffisegol, ein "bod" meddyliol, a chysiondeb mathemateg "haniaethol" yn bosib, ac yn cyd-dynu? Mae'n weddol amlwg na fyddwn fyth â'r gallu i ateb y cwestiynau yma.)

BoreSadwrn
(20220514)

Af i weld y byd fy hun - oed elan,
Hyd lonydd y dyffryn;
Ar pen taith, cywaith y cun:
Am hoen o flodau meny'n!

(Yr amser hynny o'r flwyddyn eto.)

Campws
(20220511)

Gwawl hud yr addysg wledig - dyma goed
Dail oed oleuedig;
Crwydro parth rhwng garth a gwig:
Saib i olrhain cwys Ballrigg.

(Yng Nghaerhifryn unwaith eto. Cysgu ar y campws y tro 'ma.)

YrHenDroseddwrHy'
(20220508)

Criw afiach, siabach eu siew - criw ddeflig,
Aniddig, staen hyddew;
Gau eglur ym mhob gwagle ...
'Wyn donto lladd dar y llew!

(Tynu DYLI yn GG y penwythnos diwetha', 'da K y penwythnos cynt, ac yn Rh y penwythnos hwn! Digon yw digon!)

YDŵr
(20220507)

Dyma afon, ffrwd myfyr - hafod nwyd
Llif adnodau'r Llyfyr
A glych adfyd, penydyr pur
I'r rhai a geisia'i gysur.

("Y mae afon ...", a meddwl am gyfarfod ymddiriedolwyr y capel nos Fercher. Ofni am y dyfodol, ond gweld ar y'r un pryd tau dim ond un ffordd erys yn y pen draw.)

YC
(20220502)

Rhedeg, rhedeg er oedi, celu her
Cael arwydd i gochi;
'Rol hoe, cymaint yw baint, bri
Stoc arall o sticeri!

(Gallwch ddychmygu!)

Pizza
(20220502)

Llon yw noson "lemonade" - da brofiad,
O brydyn, am "bwffet" (-;
Ond doeth cwtogi'r moeth, "mate";
Tala'r pris, dewis "diet"!

(Lawr yn GG gyda T, yfed peint a bwyta pizza maint rowndybowt, wedi stwffol)

YGalon
(20220501)

Y gwir unig eli'r galon, o waith
Fel o faeth yn gyson;
Bodiad cariad yn curo'n
Freisglan, yr hunan yw hon.

(B. yn sôn am "galon" ffisegol a'r galon "metaffisegol" heddi'.)

YCnel
(20220501)

Heno, mudwn i'r anwel - awn i bau
Ein doeau, sain dawel
Hyglgar, ffrwd argae'r dirgel:
Sawr rhiniog nos yr hen gnel.

(Mynd ar y beic o'r Gnoi i ben arall Pontardawe ar hyd yr hen gamlas; mae modd cyrraedd Ynystawe erbyn hyn. Nefoedd.)

YGwanwyn
(20200430)

Un Eden, â'i helfen hardd - pob syndod
Rhydd hanfod yr Henfardd;
A thro'i'r rhod, nod hin atardd:
Lle'n dyfodol rhyfedd yw'r ardd.

(Gweithio yn yr ardd yn GG, y tywydd yn fendigedig a'r adar fel bacinetrac.)

MeiFfrendRob
(20220429)

Sail ffars chwarae seiloffôn - cynwrf pur
Gwŷr yn gwneud stwff gwllrion;
Twm yn coccio taro tôn
I'r ddeuawd 'da'r brawd Brydon!

(T. yn cael ei wahodd i'r llwyfan gan y bonheddw'r Brydon ym Mhafiliwn YRhyal nos Fercher! Diolch i R. a L. am y tocynnau!)

CarneddYFiliast
(20220424)

Siwrnai awengar f'arfedd - unig gam
O Flaen y Cwm, erwedd
O ryddhad, am wlad, am wledd
Uwchben gwernen i'r garnedd.

(Parcio ger fferm Blaen y Cwm, nepell o Gwmpenaner, a cherdded i Garnedd y Filiast.)

DifodiantHipo!
(20220422)

A-men 'nawr lle bu mwynhau ag hipo'n
"Caput" yn ei ddarnau;
Dros y ffens i dras y ffau
Gwel eigion o benglogau.

(Yr anifeiliaid yn Sw A. bellach fel "tröffis" rhyw heliwr wedi bod yn Affrica: penglogau'n hongian o'r sied!)

YTryddyddYdd
(20220417)

Coeliar ras gŵr Calfari, ond caled
Coelio'i atgyfyddi;
Er hyn, fe sy'n gwirioni:
Mae yn fyw, mae yn ynoi i.

(B. yn trafod ystyr a dehongliad y Pasg.)

CyfrifBendithion
(20220416)

Argae'r rhod ar fore gras yw eli
Cael heulwen o'n cwmmpas;
Erwau gwyrddion rheg urddas;
Arlwy hoff o awyr las.

(Mynd i Langwyfan ar y beic.)

YFfordd
(20220416)

Edrych am well na bydraith! Ffordd Postol,
Min heol anhywaith;
Â gafael hoen ogof iaith
Wynebi pob anobaith.

(Meddwl am y Pasg, a geiriau'r Datguddiad: "Wele, yr wyf yn sefyll wrth y drws ac yn curo; os clyw rhywun fy llais ac agor y drws, aof i mewn ato, a bydd y ddau ohonom yn cydfwya gyda'n gilydd." Mae ystyr "llaith" hefyd yn cynwys "marwolaeth" neu "difodiant".)

DynDa
(20220415)

Trwy ei weithiau y'n trwytha - â geiriau
A doniau y'n dena,
Yn dirion fe'n deora:
Cans cyfoeth dyn doeth dyn da.

(Meddwl am y Pasg.)

Diawles
(20220415)

Cythrel yw'r Patel tila - hynod dwp,
Patel myn ddifetha.
Trais rhoi gŵr heb lais a'i "bla"
Yn ei wendid i Rwanda.

(Polisi'r "llywodraeth" Brydeinig ar "allforio" y problem mewnffudwyr yn hollol ffiaidd.)

EdrychLan?
(20220414)

Oenig wrth odre'r mynydd yw y gwas
A geisia arweinydd;
Un â dawn i gario'r dydd:
Ac anfad, gwalch a genfydd!

(Arweinyddiaeth warthus yn Llundain; yr ymgaïs i ddanfôn ffoaduriaid i Rwanda yn hollol wallgof ac anfoesol. Liz SR yn defnyddio'r gair "cenfydd" mewn twit yn cyfeirio at ffyllaid Llundain.)

YrArglwyddYwFyMugail
(20200411)

Dychan rhyw bagan yw'r bugail - creu drys,
Cryd rheswm ei gynsail;
Nefoedd yr uwch-anifail
O wiriondeb heb ei ail!

(Meddwl am y'r adnod uwch y pwlpud ym Mhendref yn ystod y gyngerdd - wych! - nos Sadwrn. A meddwl am y syniad mai rhyw efelychiad cyfrifiadurol yw "bywyd" i gyd.)

YDarlun
(20220409)

Nadir hil, hil meidrolyn - nod dynsawd,
Dawnsio o'r dybny;
Yng ngŷydd yr ansicrwydd syn,
Ein harf yw dwy law'n erlyn.

(Canu trefniant newydd o'R Darlun yn y côr nos lau.)

Dihareb
(20220409)

O bwys taer yw pob stori - rhagluniaeth
Rhag lonydd anialdir;
A'r geiriau sy'n rhagori?
Rhaerau'r co', gwario'r gwir.

(Rhoi sgwrs ymhen pythefnos, eto ar bŵer geiriau.)

YOH
(20220406)

Clydfan ac encil adfyd - er y gwad
A'r gwawdio alarllyd,
Er argoel ac oer ergyd,
Y mae hon yma o hyd.

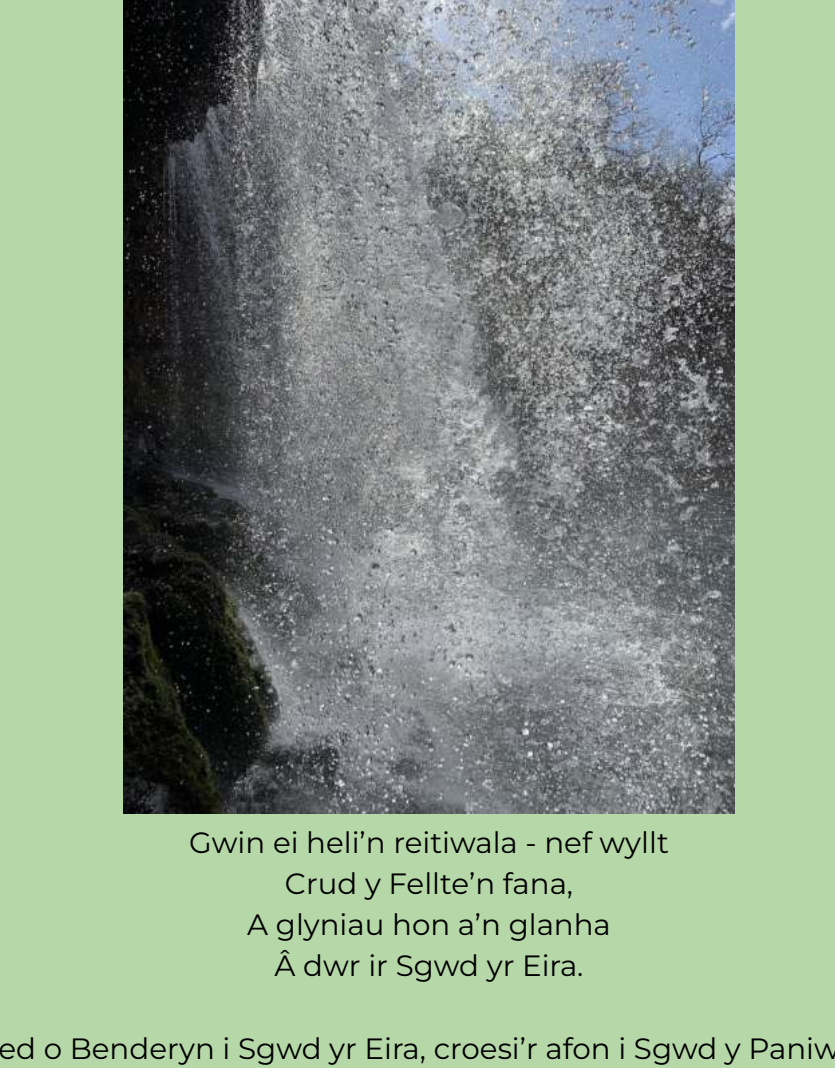
(Alaw a geiriau "Yma o hyd" yn styc yn y pen ar ôl i Dafydd Iwan ganu ar ddechrau gêm Cymru'n ddiweddar.)

Ie!
(20220404)

Creu twrw mae'r hwntw, hwrê! A'i nod
Llaw'n hyder: creu bore
Coch, â'r gwario'n lliwio'r lle,
Gwawrddydd awydd dros le!

(Mwy o sticys YesCymru yn Ystalyfera na Rhuthun ar hyn o bryd, ddywetswn i.)

CaregCenen
(20200403)

Hanes ein hil is y nen - rhyddid tro
Hyd ffordd Trap fel coflen;
Pen draw'r stryd i'r byd uwchben,
Orig gain Careg Cenen.

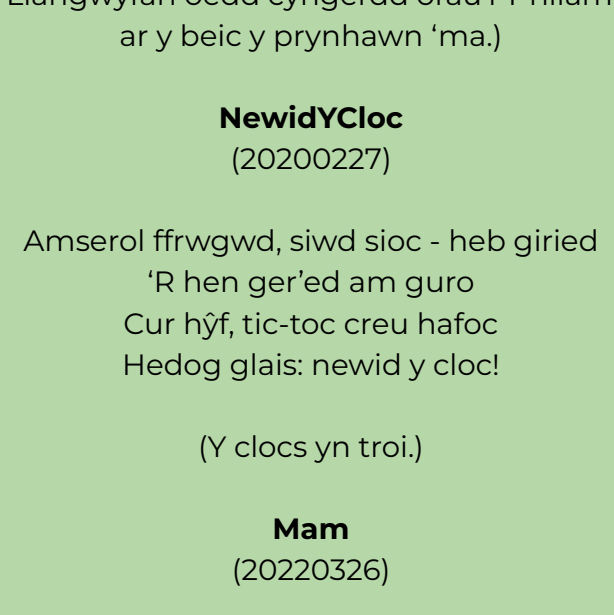
(Mynd 'da J. i Gareg Cenen. Troi tuagat Trap yng Nglanaman, a wedyn troi eto tuagat Capel Gwynfe. Cerdded heibio Llygad Lluchwr, lan at y castell a nol drwy fferm Brondai, â'r carneddau yn y pellter ar ben y Myrnydd Du.)

Syched
(20220402)

O ddilyn y glyn a'r glais a'i lonydd,
Cyflawnwn ein bwrfaid;
Cawn y dre'n llawen ei llais:
Awenlyd Ystradgynlais.

(Cerdded 'da J. i Dafarn Y Gough am disgled o goffi!)

OBenderyn
(20220402)

Gwin ei hell'n reitiwala - nef wyllt
Crud y Felte'n fana,
A glynlau hon a'n glanha
Â dwr i'r Sgwd yr Eira.

(J a finai'n cerdded o Benderyn i Sgwd yr Eira, croesi'r afon i Sgwd y Paniwr, Clungwyn Isaf a Chlungwyn, a nol eto, a chael pitsa tu fa's ar bwys y Llew Coch wedyn! Nefoedd.)

Gwlith!
(20220331)

Gwyn fel rhew ar y blew blith - yn fore
Diferog ei fendith;
Dôl lwyd rhyngog o ledrith
Arianog reddf rhin y gwlith.

(Tywydd rhyfedd - gwlith yn gynt yn yr wythnos, ac eira bellach!)

BandYGwter
(20120328)

Anurdd ein ffyrdd yw'r affêr - glanhawr
Glan heol sy'n adfer;
Halibalw'r twrrw ter,
Undeg wyt, band y gwter.

("Band Y Gwter" oedd yr ymadrodd gartref am y lori glanhau / bwsio heoludd. Un ohonynt wrthi ger Scott House y bore 'ma!)

NoslauDiwethaf
(20220327)

Sgillau gwyrthiol ffwtbol dyn ffêl - cic rhydd,
Cic crwm teg ei anel;
A'i gernod am y gornel,
Cymro di-droi, boi 'di Bêl!

Tawelwch
(20220327)

Un nos gwyn gwylyn o gân - cau astud
Acwstig, ymddiddan
Lle unig, eglwysig lân;
Llyn gofel yw Llangwyfan.

(Huw W. bas yn dweud mai Llangwyfan oedd cyngerdod orau'r Philharmonics, a mynd yno am sbon ar y beic y prynhawn 'ma.)

NewidYCloc
(20200327)

Amserol ffrwgwd, siwd sioc - heb giried
'R hen ger'ed am guro
Cur hŷf, tic-toc creu hafoc
Hedog glais: newid y cloc!

(Y clocs yn troi.)

Mam
(20220326)

Ei hafn addffwyn yw fy noddfa - mae hon
Â min cariad gwenffam;
Er gwell, gwaeth, fy maeth yw mam,
Nef ei hodlau yw f'adlam.

(Sul y Mamau 'fory.)

PhD!
(20220323)

Tyfodd drwy brofiad difyr - lluniodd aes,
Dysg ei faes i'w fesur;
Coron gofal dyfal dur:
Hoen ei ddethol yn ddoethur!

(T. wedi llwyddo yn ei arholiad "feifa" 'ddoe!)

GerYLan
(20220323)

Dynes hardd o dan y sêr - anwylyd
Na welais ers amser;
Heb ei hail ar noson bêr,
Fel tlysyn cun deil Conder.

(Nôl yn y brifysgol am y tro cyntaf ers dwy flynedd, a bwrw'r nos yng Nghonder fel arfer.)

Hafyrsac
(20220320)

Olyniad sy'n caloni - cil coediog
Cywedog, cael oedi;
Dianc amnad ein cwmn'i'n
Eiliad bêr 'da Ledi B.

(Cerdded cylch Lediabagys yn ôl taith R&L, gyda J&K&D. Tywydd bendigedig, a finai'n cario D ar fy nghefn yr holl ffordd.)

Teulu
(29229319)

Amhrisiadwy nerth perthyn - câr hynod,
Diamod pob dymun;
Heulog wên fy rheulu gwyn
Fel gras o flagur rhosyn.

(Disgw! mla'n i K. ddod am y penwythnos.)

Marwhad
(20220314)

Aer a thrais fel wyrld-wor-thri didrugar
Â'r llesgar yn llosgi;
Lladd gwlad mewn cad er codi
Llen haearn, m'Y'n uffarn !!

(Hanes yr Wcrain yn gwaethygu.)

Rhyfel
(20200314)

Troi y pethau gorau'n gur - daw gafael
Digofaint yng gweowywyr;
Dyddiau gwarth gweithredoedd gwŷr
Â'u bryd ar fwrdro'u brodyr.

(Hanes yr Wcrain yn dorcalonus. B. yn darllen Salm 46 'ddoe.)

YStydi
(20220314)

Hylw pob drws a dolen - bonws haedd
Pob un silff 'roi gorffen;
Gwiw eiliad pob asgellen,
Gwerth y byd yw pryd y pren.

(Gwneud cypyrddau a silffoedd ym M. gyda T. y penwythnos cyn diwethaf, ond wedi bod yn araf deg wrth englyna amdanol!)

YnYGwyll
(20220313)

Mae heno gras amynedd, naws y nos,
Hanesog fodlonedd;
Naws a-men 'nawr, cans mewn hedd
Daw deall hud y diwedd.

(Meddwl am yr Wcrain, a theimlo'n hen.)

YBerth
(20200313)

Dewis tacluso'r diserth - O ofid!
Â'r tyfiant mewn trafferth;
Difyr yw pos adfer perth,
Nwyf troi'r llanast yn hyferth!

(Lawr yn GG gyda T. yn cymonl'r berth cyn y tyfiant newydd.)

ErCof
(20220307)

Croes er osgoi necrosis - unigryw
Ffordd mab Duw yw dewis
Ar y pren i dalu'r pris
Am naws ein hanamnesis.

(B. yn sôn am y swper olaf a'i oblygiadau.)

Paham?
(20220220-20220306)

I fwg o "ddiarfogi" - eiliad maedd
Vladimir, halogi;
Greddf anwraidd Rwsiaidd rhi:
Hawl "digenedlaetholi".

Tanau hoen Putin anwar yn creu ofn
Drwy'r Wcrain, a galar;
Diafol diedifar
Â'i wanc lwfr niwclear.

Pa fodd mae dyn yn goddef afradaeth
Ei frodyr yn dioddef
O gynllun magu hunllef
Oed anffawd aerdrawd Kiev?

Atsain drwy'r Wcrain fel cryd - heb amod
Mae'r bomiau'n lladd ysbryd
Â'u dictir, gwaie pob ergyd
Gwallgo'n bwydo rhyfel byd.

Gwybod
(20220228)

Gwynfyd yw bywyd dros bedd - dawdd ein ffydd
Yw'n ffordd tan y diwedd;
Coelio ginosco yw'n hedd,
Gair anwyl ein gwirionedd.

(B. yn sôn am lloan a "gwybod" 'ddoe.)

O'nCoed
(20220224)

Dyma arswyd amhersain - cri acw'r
Crawcio'n diasbedai;
Rhanog ôl derwen gelain:
Anedd brid senedd y brain.

(Derwen yn farw ar y ddôl; meddwl am yr Wcrain, a covid, geiriau gwag gwleidyddion, a henaint.)

YBregeth
(20220222)

Ni wnawn ffoi o wenwyn ffawd - crwydro'r nudd
Pob dydd yw'n diweddawd
Yn feddw digyfaddawd
Dan yr haul, pob dyn a'i rhawd.

(B. yn sôn am Lyfr Y Pregethwr P9 ddydd Sul.)

Geiriau
(20220220)

Rhai creulon, calon yn cau - rhai chwervw'n
Carcharu'r synhwyrau;
Dwyn o ras i dynu'r iau:
Peryg oer pŵer geiriau.

(Paratoi sgwrs ar bŵer geiriau.)

YDeri'nYmdaraw
(20220218)

Gan ffiseg rad daeth tafliad dis - twrw
Ystorom bu'r dewis;
Su hen wynt, bu'r pwysau'n is
A hyrddod hynod Eunice!

Sarug ael banau Sir Gâr - aened daer
Mynnu Du yn gymar;
Cri'r pellteroedd, bloedd o bla
Rhin tônau'r corwynt anwar.

Anial oer i'n chwythu'n lân yw'r rhewynt
Sy'n rhoi ym mhobman!
Dwyawr hudol heb drydan
Yn y tŷ o flaen y tân!

Enyd machlud yw crud creider - o hynt
Y gwynioedd, addffwynder;
Golau i bau di-bŵer,
Dyma nos arian 'da'r sêr.

(Gwynt mawr yn GG. Gweithio tan i'r trydan ddiffodd, wedyn mynd am dro, a threilio'r nos wrth y tân, a gweld y sêr drwy ffenest y parlwr.)

BanGyhirych
(20220217)

Mynd adre'n awr yw'm chwenych - bri enaid
Yw y brynïau mynych;
Unwaith eto'r gwawrio gwych
Ogyraedd Ban Gyhirych.

(Cyrru heibio'r Fan ar y ffordd drwy ben Cwm Tawe.)

UnOed
(20200214)

Mae'n ddiwrnod plentyn gwyn â'i gân - un bloedd
O ben blwydd i'r eirian;
Achlysur difyr Dyfan
Rydd lawenydd ar wahân!

(Penblwydd cyntaf D.)

GwlawMân
(20220211)

Egwyf o hud cyddwysiad glân yw'r niwl
Rhana'i eli diddan
Cyda'r nos, neithdar arian
Ogylwm oer y gwlaw mân.

(Gwlaw mân yn drwm heno. Tywydd Cwm Tawe.)

Coed
(20220210)

Eglwys a goelia'r rhaglen - haul unig
Melynaidd ar goeden;
Efydd llonydd dan ei llen,
Nawdd euraidd gangau'r dderwen.

(Eistedd o dan y dderwen ger yr hen gae peldroed ar y ddôl.)

Lleisiau'rNos
(20220210)

Cyrol hynafol yw'r nen - oes arian
Pob seren i'w darllen;
Deall dweud y lleud wen
Ar wib rhydd llais i'r wybren.

(Gorwedd yn y gwely yng ngolau'r lleuad.)

DeledDyDeyrnas
(20220206)

Myndd baich wrth Edmund bach â'i oslef
Gwnaeth Aslan, bu glanach?
Llwrw'r lôr i'r llew a'r wrach:
Gwefru hoen y gyfrinach!

(B. yn sôn am C.S.Lewis y bore 'ma.)

YrAtgyd
(20200204)

Nid oes amau cydsymud ôl agwyr
Esblygiad ddychrynillyd
Lwybreiddiad! Datrysiad drud
Yn gytgord gydag atgyd!

(Ceisio canfod ffynhonnell gronynnau'n ymledu ar y gwynt â hafaliad differol a datrysiad atgyd (adjoint)).

CoedYCreunant
(20220129)

Rhim o bin o drum i bant - euocter
A duder diwydiant;
Tawel foes Hywel â'r sant:
Cwr hanes Coed Y Creunant.

(Mynd i gerdded gyda S.)

PenYDaren
(20220128)

Am mae hawdd peidio meddwl - hen gyfaill
Sy'n gofyn am drwbwl:
Ar ben ei hun, un dyn dwl
Yn camu lan drwy'r cwmwl!

(Ar ben mynydd a gweld braidd dim.)

Hoe
(20220123)

Ceinaf yw trwsio cynor - cael rhanu
Coel yn enaid agor;
Eli gweddi a gwyddor
Rhydd dros y meysydd i'r môr.

(Ym M. am y penwythnos, a meddwl wrth drwsio pren yn yr ardd, a'r môr yn y cefndir.)

Lleu
(20220118)

Ysbrydoledig fendigiad ar goedd
Â'i dragwyddol furiad;
Â'i ysol wedd dros y wlad,
Prydydd, llywydd yw'r lleuad.

(Lleuad llawn hyfryd.)

YPregethwr
(20220117)

O fyw panic daw dictir - drwy dy waith
Daw hirdaith â'h dewrder
I fyw'r godidocaf her
Yn ufudd os yn ofer.

(Gwylio hanes Huw Edwards yn 60, ac yntau'n sôn am lyfr y Pregethwr.)

Lliw
(20220116)

Enfys o farian gydranau - ceidwad
Cyhoeddus deganau;
Cynig i'n hoenig fywnhau
Gwaith celfydd llywydd lliwiau.

(T. yn creu ar gyfer D. yn y garej!)

Aur
(20220114)

Rhyfedd bu'r machlud heddi' - fel cyffur
Â'r awyr yn rhewi;
Eiliad melys brofiad, sbri'r
Aur Aran ac Eryri.

(Machlud a gwrthdroad anhygoel eto heno. Eryri, Carnedd y Filiast, Yr Arenig, Cadair Idris a'r Aran mewn aur.)

Niemöller
(20220109)

Daethant yn gyntaf am y Comiwrnyddion;
Dywedais mo'r un gair
Am nad oeddwn yn Gomiwrnydd.
Daethant wedyn am y Sosialwyr;
Dywedais mo'r un gair
Am nad oeddwn yn Sosialwylid.
Daethant wedyn am y undebwyr llafur;
Dywedais mo'r un gair
Am nad oeddwn yn undebwr.
Daethant wedyn am yr Iddewon;
Dywedais mo'r un gair
Am nad oeddwn yn Iddew.
Yna daethant amdanaf i,
Ac nid oedd neb ar ôl i siarad drosof.

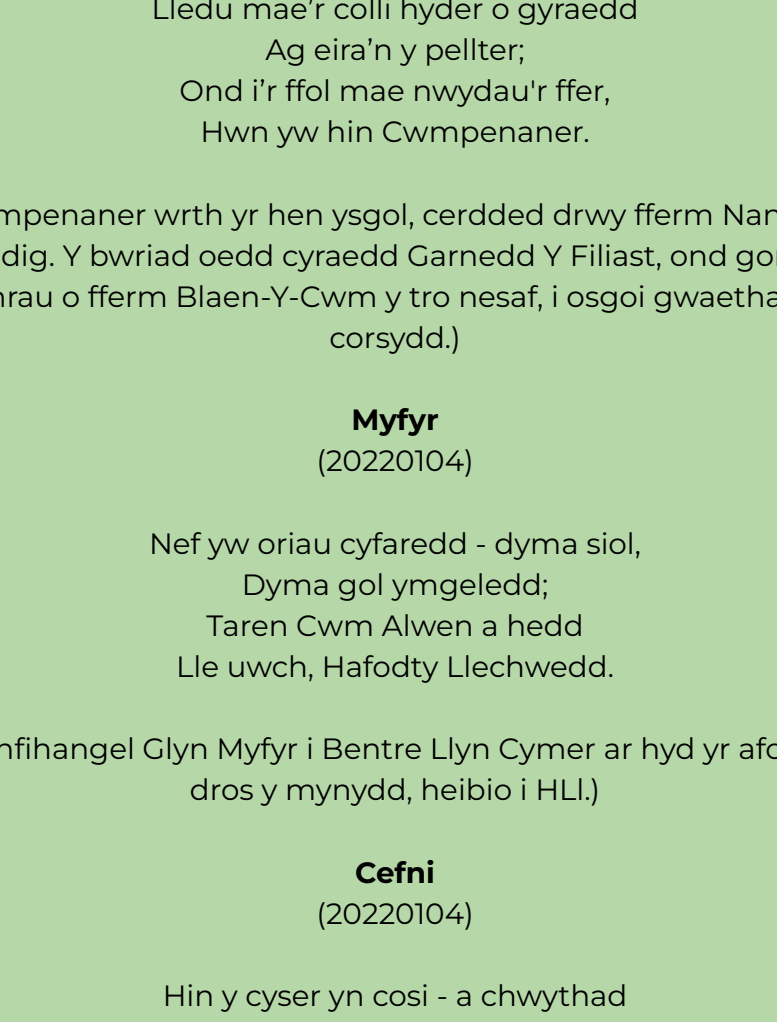
(Trosiad o "Daethant yn gyntaf" gan Martin Niemöller, am greulondeb y Natsiaid, a gormes yn gyffredinol.)

Maddau
(20220108)

Hoffus sail metamorffisis - Arall
Yw'n deall a'n dewis:
Awn o brawf, a thalu'i bris
A phwyswn ar affesis.

(B. yn sôn am rym maddeuant y bore 'ma.)

TrumNantFach
(20220105)

Lledu mae'r colli hyder o gyraedd
Ag eira'n y pellter;
Ond i'r ffol mae nwydau'r ffer,
Hwn yw hin Cwmpenaner.

(Parcio yng Nghwmpenaner wrth yr hen ysgol, cerdded drwy fferm Nant Fach lan i'r Drum. Golygfeydd bendigedig. Y bwriad oedd cyraedd Garnedd Y Filiast, ond gormod o eira. Cyngor y ffermwr oedd dechrau o fferm Blaen-Y-Cwm y tro nesaf, i osgoi gwaethaf y grug trwchus a'r corsydd.)

Myfyr
(20220104)

Nef yw oriau cyfaredd - dyma siol,
Dyma gol ymgeledd;
Taren Cwm Alwen a hedd
Lle uwch, Hafody Llechwedd.

(Cerdded yddoe o Lanfihangel Glyn Myfyr i Bentre Llyn Cymer ar hyd yr afon Alwen, a dychwelyd dros y mynydd, heibio i HLL.)

Cefni
(20220104)

Hin y cyser yn cosi - a chwythad
Gwaith taeniad y toni
Bywiog, llachrog wyneb lli'r
Lle unig, hafn, Llyn Cefni.

(Cerdded 'da J, K a D o gylch Llyn Cefni heddiw.)

"Animal"
(20220103)

Ar allor dan y gorail mae epil
Y Muppets yn adail:
Darlun hurtyn heb ei ail,
Yw'r nefyn i'r anifail.

(Peswch drwy'r nos a chysgu yng ngwely bach T., a phoster anferth o'r dyn ei hun yn edrych i lawr arna i.)

CerlDerfynauDyHiraeth
(20220102)

Sieryd Duw â phob un ohonom wrth orffen ein creu, a chyd-gerdda'n dawl â ni allan o'r nos.
Dyma'r sibrydion y clywn:
Tydi, anfonwyd allan y tu hwnt i'th gof, cer i derfynau dy hiraeth. Ymgorffora fi. Enyna fel fflam, â chysgodion mawr y caf symud ynddynt.
Gad i bopeth ddigwydd i ti: pryderthwch ac arswyd. Dalia ati. Nid oes teimlad sy'n derfynol. Paid â gadael i'th hun fy ngholli.
Gerllaw mae'r wlad a elwir bywyd. Adweini hi wrth ei difrifoldeb.
Rho im' dy law.

(Rainer Maria Rilke, Llyfr Oriau, l 59. Cyfieithiad o'r cyfieithiad Saesneg gan Joanna Macy.)

Calan
(20220102)

Modd heulwen i'n meddyliau - ac heulwen
Calan i'n calonau;
Awyr clir y gwir o'r gau
Ym moliant di-gymylau.

(B. yn dyfynu Nantlais "di-gymylau" a meddwl.)

NosCalan
(20220101)

Teced rhagdybiaeth fedrus - her adio
Amrediad gofalus;
Odrwydd newid blwydd yw'n blys
Hyd oriau hwyl "Hyderus"!

(Aros tan haner nos yn chwarae "Hyderus", sy'n wych!)